

Streszczenie

Obecnie w Europie obserwuje się dynamiczne zmiany w użytkowaniu terenów, które bezpośrednio przyczyniają się do ekspansji siedlisk miejskich. Konsekwencją jest kolonizacja powstających konurbacji przez gatunki dzikich zwierząt i zwiększenie prawdopodobieństwa zaistnienia konfliktu między człowiekiem a dziką przyrodą (*ang. Human-Wildlife Conflict HWC*). Działania mające na celu ograniczenie konfliktów są integralną częścią zarządzania dziką przyrodą i jej ochrony w siedliskach miejskich. Niniejsza praca koncentruje się na zrozumieniu sytuacji konfliktowych z udziałem ludzi i dziko żyjących zwierząt w terenach miejskich z perspektywy badań społecznych (np. poprzez badanie opinii na temat odczuwanych emocji, postaw i percepcji) i czasoprzestrzennej analizy (np. poprzez badanie środowiska zurbanizowanego wykorzystywanego przez zwierzęta). Praca rozpoczyna się kompleksowym przeglądem literatury w celu oceny identyfikacji luk badawczych dotyczących sytuacji konfliktowych z dziko żyjącymi zwierzętami w terenach miejskich poprzez analizę trendów czasowych, ukierunkowania geograficznego, troficznego i taksonomicznego. Następnie w pracy omówiono proponowane ramy koncepcyjne zaprojektowane w celu zintegrowania i zaangażowania interesariuszy w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych z dzikimi zwierzętami w terenach zurbanizowanych. Ta część rozprawy stanowi pierwszą inicjatywę mającą na celu zrozumienie zmian obserwowanych na przestrzeni dekady w postrzeganiu przez miejskich mieszkańców współdzielenia środowiska z dziką przyrodą w odniesieniu do Polski i Europy. Badania dostarczają cennych informacji i wiedzy na temat zmian w nastawieniu ludzi do dzikich zwierząt, i które mogą pomóc w zarządzaniu przyrodą w obszarach miejskich. Włączenie danych dotyczących percepcji i postaw społecznych, wraz z wielostronnym podejściem obejmującym wiedzę ekspertów w planowaniu i projektowaniu przyszłych środowisk miejskich ma kluczowe znaczenie dla zminimalizowania sytuacji

konfliktowych. Ponadto wzajemne powiązania między działalnością człowieka a populacjami zwierząt cieszą się coraz większym zainteresowaniem ze względu na pojawienie się COVID-19 i wynikającej z niego pandemii na całym świecie. Antropogeniczny wpływ pandemii na zwierzęta w środowiskach zurbanizowanych jest w dużej mierze nieznany. W niniejszej pracy poddano analizie wzorce czasowe i przestrzenne reakcji zwierząt miejskich na *lockdown* COVID-19 za pomocą danych dotyczących kolizji drogowych zwierząt z pojazdami (*ang. Animal – Vehicle Collision AVC*). W pracy omówiono potrzebę skupienia się na zrozumieniu wpływu zmian w natężeniu ruchu samochodowego zarówno na zachowanie ludzi, jak i wykorzystanie przestrzeni przez dzikie zwierzęta i wynikające z tego kolizje drogowe w obszarze miejskim.